

tifoc, V. *metre* v.

MITIGAR, pres del ll. *mitigāre* 'suavitzar, calmar, apaivagar', derivat de *mitis* 'suau, tendre, tranquil'. □ 1.^a doc.: 1391.

L'InuLC cita «*amitigan* mon coratge» en un doc. de 1391; d'aquest mateix any cita AlcM «partí lo senyor Duch --- per *mitigar* al discòrdia ---» en un pasatge dels *Ardits*. És freqüent en JoMartorell: «*Mitigant* los treballosos assalts que, en lo feminil coratge, 10 desesperades eleccions, e molts greus enuigs procurant, infonen, gran és lo aturmentat sperit meu, per hon les mies injustes afflictions poden ésser per vosaltres, dones de honor, conegudes» (§ 3, Ag. I, 17; també III, 226); i ho imita Galba (*Lleures*C, 369). «Per *mitigar* 15 l'enuig gran de l'estiu / e per sentir-lo fins ahuy dupat, / al meu quesit, de vós ara confiu / me respondreu ---», demanda de Bernat Fenollar, a la qual respongué Ausiàs Marc (cxxx, ed. Bohigas v, 135).

Modernament l'ús popular del mot ha quedat en val., si bé allà, per contaminació de *matar* i *fatigar* ha pres la forma *matigar* «fatigar» (Escrig, 1851, amb derivat *matigable*, *matigós* 'fatigós' i fins *matiga* 'fatiga' (?)); i en el ross., on és *metigar* o *amatigar* «adoucir» (*InuLC*, cf. supra) i resta avui molt usat i popular, no sols allà sinó també, ultrapassant poc o molt les Alberes, amb el sentit de 'calmar', i aplicat sobretot al foc, sovint fins a quasi valer per 'apagar': «s'hi ha calat foc però l'han *amätigät* de seguida», Banyuls de la M. (1969); fins a Cerdanya (*amätigä* 'calmar' Vallcebolera, 1934); «s'ha de *mätigä* la carbonera, quan ja tota la carbonera és una vermeió(r)»: és a dir tirant-hi damunt més terra, perquè es vagi apagant, St. Aniol d'Aguja; «és una herba molt bona per poder *mätigä* la sang», ibid. (1962). Ha passat al basc *amatigatu* que «es claró, por la misma difusión, que es préstamo del bearnés» m'escrivi Mitxelena, 1970; «alleujar les penes», «també se *mitiga* o passa la còlera» [Belv.]; *mitigació* [Belv.]; *mitigant*; *mitigatiu*; *mitigament*.

MITIL, pres del gr. *μυτιλος* id. (DFa.).

DERIV.: *Mitiloide*.

MITING, pres de l'angl. *meeting* 'reunió', derivat de *meet* 'trobar-se', 'reunir-se'. □ 1.^a doc.: DOrt. Ja 45 hi havia *mitings* a Bna., c. l'a. 1900.

Mitja, *mitjà*, *mitjacanya*, *mitjacerilla*, *mitjagalta*, *mitjaire*, *mitjalera*, *mitjalluna*, *mitjamèn*, *mitjana*, *mitjanada*, *mitjanar*, *mitjançani*, *mitjançar*, *mitjancer*, *mitjanceria*, *mitjaner*, *mitjanera*, *mitjanet*, *mitjanetó*, *mitjania*, *mitjó*, *mitjolet*, *mitjo-mitjo*, *mitjorn*, *mitjot*, V. *mig* *Mitlloca*, V. *milloc* (MILL) *Mitó*, V. *mitena* *Mitogonia*, *Mitografia*, *mitogràfic*, *mitòleg*, *mitologia*, *mitològic*, V. *mite*

MITOSI, derivat savi del gr. *μυτώω* 'jo estenc els fils (d'un teixit)', derivat de *μυτος* 'fil'. □ 1.^a doc.: DFa.

DERIV.: *Mitòtic*.

MITRA, pres del ll. *mitra*, i aquest, del gr. *μῆτρα* id., pròpiament 'cinta per cenyir la testa' o 'espècie de tiara o turbant dels perses'. □ 1.^a doc.: DTo. 1647.

DERIV.: *Mitral* [1868]. *Mitrar* i *mitrat* [Lacav.]. 5 *Mitriforme*.

Mitridat, *mitridatisme*, V. *metridat*, supra *Miu*, *miua*, *miufa*, *miula*, *miular*, *miulec*, *miulet*, *miulic*, *miulo*, V. *miolar*

MIÜR, compost savi del gr. *μειουρος* 'escuat', compost de *μειων* 'més petit' i *οὐρά* 'cua'.

Mix, *mixarri*, *mixarrona*, *mixet(a)*, *mixino*, V. *moix* *Mixo*-, V. *moc* *Mixó*, V. *moixó* *Mixola*, V. *moix* *Mixoma*, *mixomicets*, V. *moc* *Mixoner*, *mixorrer*, V. *moix* *Mixt*, *mixtió*, *mixtura*, *mixturar*, V. *mesclar* *Mnemònic*, *mnemònica*, *mnemotècnia*, *tècnic*, V. *ment* *Moaraca*, V. *mumaraca*

MOARÉ, pres del fr. *moiré*, participi passiu de *moirer* 'treballar un drap de manera que formi aigües tornassolades', derivat de *moire* 'drap brillant de pell de cabra', 'muaré', pres de l'àr. *muḥáyyar* 'drap de pell de cabra', pròpiament part. passiu de *ḥáyyar* 'triar', 'preferir'. □ 1.^a doc.: Lab. 1864; i *moher*, AlcM.

Mòbil, *mòbilia*, *mòbiliari*, *mòbilitat*, *mòbilització*, *mòbilitzar*, *mòblada*, *mòblament*, *mòblar*, *mòblatge*, 30 *mòble*, *mòbler*, *mòblista*, V. *moure*

MOC, del ll. vg. *mūccus* (ll. *mūcus*) id. □ 1.^a doc.: S. XIV.

No cal dir que va existir des dels orígens. Deu ser això la rima *mocs/bocs*, registrada com a o tancada en el *Torc.* d'Aversó, 1500.1; «*Moch*: mucus», JnEsteve (*LiEl.*, m-5); *Vocab. Cat.-Al.* 1502, § 280; AlcM en el *Coll. de les Dames* i en el Dante de Febrer; «SUZIEDATS DEL COS --- cera de les orelles --- *moch* o vorm: 40 mucus», OPou (*ThPu.*, 233). En combinacions que designen plantes, per exemple el val. *mok de gál*, herba boscana, de branquetes flexibles, semblant a una botja, que veig a les muntanyes de Barxeta i d'Alginet (1962) i em semblà el mateix que la que cap a Almeria anomenen *matagallos* (1936).

DERIV.: *Móca* 'espècie de medusa, vorm, pòlip': «d'entremig de les roques / surt allò que en diuen *moques*, / que a tothom sol pessigar», «los crancs, saltant per les roques, / obrint-se ja les petxines, / y corrent com gelatines, / per damunt l'aygua, les *moques*», Pitarra (*Gatades i Singlots* P. I, 242; II, 213). *Mocall*; *mocallós*; *mocallosa*. *Mocarell* o *mocarrell*. *Mocarra*; *mocarro*; *mocarrella*; *mocarrellada*; *mocarrellera*. *Mocarró*, contaminat amb *macarró*. *Mocona*.

55 *Mocós* [1502, *moquós* adj., *Vocab. Cat.-Al.*, § 281; *mocós*, DTo. 1647, Lacav.]; *mocosa* 'mena de bolet', que sento en el Maresme, i a molts llocs, des d'allà fins al Pirineu Central: *mokózes* Cabó (1957), i a tot Cardós i Vall Ferrera (1932-4); a Espot en distingien dues 60 espècies: la *blanca* i la *musca*; i, potser per influència